

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması konusunda gereğini arz ederim. 11.10.2023

Ali BOZAN
Yeşil Sol Parti
Mersin Milletvekili

Diyarbakır Barosu Avrupa Hakları Merkezi tarafından Kürtçe savunma yapmak isteyen tutuklulara izin vermeyen ve Kürtçe savunmadan dolayı avukatı suçlayarak duruşmayı sonlandıran hakim hakkında Hakimler ve Savcılar Kurulu'na (HSK) şikayette bulunduğu kamuoyuna yansımıştır.

Diyarbakır Barosu Avukat Hakları Merkezi'nin paylaştığı şikayet dilekçesinden söz konusu olayın 4 Ekim'deki bir duruşmada yaşandığı belirtilmiştir. Ayrıca dilekçede, yapılan duruşmada bir tercüman avukat olmak üzere iki avukatın bulunduğu da vurgulanmıştır. Duruşmaya Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) üzerinden alınan kişinin kimlik bilgileri sorulması üzerine "Tercüman istiyorum" ifadeleri kullanmasıyla hâkimin, "Bir sakın ol, ideolojik tartışmaya gerek yok. Kimlik bilgilerini istiyoruz" hitabıyla, yargılanan kişinin zorla beyan vermeye zorlandığı ifade edilmiştir. Kişinin, "Tercüman yok ise beyan vermek istemiyorum" demesi üzerine ifade işleminin sonlandırıldığı kaydedilen dilekçede, hâkimin avukata "Siz geldikten sonra bu gerginlik oldu, ben sabahtan itibaren ifadeleri alabiliyordum" şeklinde ithamda bulunduğu ve avukatın konuşmasına izin verilmediği bilgileri de basında yer almıştır. Tutukluluğu süren kişinin en doğal hakkı olan Kürtçe savunma talebinin hakim tarafından duruşmayı sonlandırma sebebine dönüştürülmesi kamuoyunda ciddi tepkilere neden olmuştur.

Bu bağlamda;

- 1- Yukarıdaki iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?
- 2- Yukarıdaki iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi varsa herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
- 3- Olayda adı geçen hakim hakkında bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise ne aşamadaadır?
- 4- Somut olaydaki gibi mahkemelerin anadilde savunmayı engelleme hakları var mıdır?
- 5- Anadilde savunma hakkının engellenmesinin yasal dayanağı var mıdır?

- 6- Anadilde savunma hakkını kullanmak isteyen kişilere baskı kurmak, adil yargılanma hakkını etkilemiyor mudur?
- 7- Anadilde savunma hakkının kullanımının kolaylaşması için herhangi bir çalışma yürütmekte misiniz?
- 8- Yargı mensupları tarafından anadilde savunma hakkının zorlaştırılmasına ilişkin eğitim vb. bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz?
- 9- CMK 202'nin Türkçeden başka bir dille konuşma hakkını "kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dille" bağlamış olmasının, yargıçlara mahkeme önündeki kişilerin Türkçe bilgisini ölçme ve anadilde savunma yapma hakkından keyfi olarak mahrum bırakma yetkisi vermesini göz önünde bulundurarak gerekli yasal düzenlemenin yapılması için adım atacak mısınız?
- 10- Kürtçe bilmeyen, akademik yeterliliği olmayan polis, memur, zabıt katipleri, mübaşirlerin de tercümanlık yaptığından haberdar mısınız? Bu durum hakkın kullanımını göstermelik bir kullanıma dönüştürmemekte midir?
- 11- Adliyelerde anadilde savunma hakkının sorunsuz kullanımı için yeterli sayıda tercüman istihdam edilmekte midir?
- 12- Kürt nüfusunun çoğunlukta olduğu illerde yeterli sayıda Kürtçe tercüman istihdam edilmiş midir? Türkiye genelinde kaç tane Kürtçe tercüman istihdam edilmiştir?
- 13- Hakkın kullanımının maddi külfetinin yargılanan kişiye yüklenmesinin bu hakkın kullanımını etkilemesi göz önünde bulundurularak hakkın kullanımının tamamen ücretsiz olması için gerekli yasal düzenlemeler yapılacak mıdır?
- 14- Son beş yılda kaç kişi anadilde savunma hakkından faydalanmıştır.